

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

Avgust №8, 2026

Агробизнес, наука и
технология

AGROBIZNES FAN VA TEXNOLOGIYALAR

Agribusiness, science and
technology

№ 083688

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform &
workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR

Oblomuradov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.

Bosh muharrir o'rinbosarlari:

Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Farmonov To'lg'in Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.

Muharrir:

Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:

Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)

Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)

Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))

Daiva Makutenene – professor, (Vilniaus Magnus universiteti, Litva)

Xaitboyeva Nargiza Alikulovna – i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)

Tahrir hay'ati:**08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:**

Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;

Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;

Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;

Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;

Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;

Boltayev Abror Sayitmuradovich – i.f.d. (DSc), dotsent;

Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;

Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;

Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;

Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);

Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;

Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li – i.f.f.d. (PhD).

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:

Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);

Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);

Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);

Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);

Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;

Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Xudayqulov Jonibek Bozarovich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;

Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;

Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);

Akramov Umidilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;

Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Maxmudova Shaxnoza Abdufattaxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS

Toshkent davlat agrar
universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR

Manzil: Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Jurnalning telegram manzili:

t.me/agrobiznes_elektronjurnal

E-mail: licht-1989@mail.ru

Jurnalning rasmiy sayti:

<https://www.agrobiznesjournal.uz>

Tel: +(998) 93 439 30 00

JURNALNING ILMIYLIGI:

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 30.11.2024-yildagi
№364/5-sonli qarori bilan
08.00.00-Iqtisodiyot fanlari
bo'yicha, 08.05.2025-yildagi
№370/5-sonli qarori bilan
06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari
bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy
ilmiy natijalarini chop etish
tavsiya etilgan milliy ilmiy
nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 177-sahifa.
2026-yil, avgust.

MUNDARIJA

IQTISODIYOT FANLARI

ULUG'BEK NURULLAYEV

Tomorqa xo'jaliklari faoliyatidan olingan daromadga noqishloq xo'jaligi faoliyati ta'sirini iqtisodiy baholash.....8

RO'ZMAMATOV ABBOS TOLIBJON O'G'LI

O'zbekistonda chakana savdo tarmog'ining tarkibiy o'zgarishlari va savdo xizmatlarini rivojlantirish yo'nalishlari.....17

АЙТМУРАТОВА УЛБИКЕ ЖАЛГАСОВНА

Развитие методических подходов к комплексной оценке эффективности привлечения финансирования акционерными обществами через рынок капитала.....26

BAXRONOVA NILUFAR SUNNAT QIZI

Raqamli transformatsiya va yashil iqtisodiyot integratsiyasining innovatsion iqtisodiy o'sishga ta'sir mexanizmlari.....36

KARAMATOVA NOIBA HUSNITDINOVNA

Korxonada ichki nazorat va audit tizimini takomillashtirish yo'nalishlari.....44

VEI ZHIBO

Madaniy meros turizmida raqamli kommunikatsiya, jamoatchilik ishtiroki va inklyuziv o'sish – Samarqand misolida.....53

ISMIGUL ABDULLAYEVA

Improving data management systems of small and medium enterprises through cloud technologies in the digital economy.....65

ABDURAYIMOV KAMOLIDDIN XURRAM O'G'LI

Surxondaryo viloyatida qishloq xo'jaligining amaldagi iqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili.....70

KABILOVA SHAHNOZA JURAYEVNA, XALIMOV JAVLON SHAXRIYOROVICH

Iste'molchilarga xizmat ko'rsatish sohasidagi kichik biznesni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari: hududiy differensiatsiya tahlili (Qashqadaryo viloyati misolida).....80

UMAROVA SHAXLO ABDUVALIYEVNA

Strategik moliyaviy hisob tizimini tashkil etishning konseptual yondashuvlari va tarkibiy elementlari.....87

HOU MANPING, CUI HUIFANG

Lessons from China for ecological protection and restoration of the Aral sea basin.....102

SHADMANOV ZUHRIDDIN ZOKIRXODJAYEVICH

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot rivojlanishini baholash.....113

BADALOVA NIGORA NORKULOVNA

Davlat boshqaruvini raqamlashtirishning xorijiy modellari va ularni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari.....126

ZHU YU MING

The collaborative logic of digital transformation of China's tourism infrastructure.....137

ИСАЕВА АЙЖАН

Цифровая трансформация туризма как механизм структурной диверсификации сферы услуг.....152

KARIMOVA MAFTUNA NURDINOVNA

“Yashil” qo‘shilgan qiymat: organik, halol va karbon-neytral sertifikatlarining o‘zbekiston mahsulotlari narxiga ta’siri.....166

XABIBULLAYEV ANVAR SHOVKAT O‘G‘LI

Zamonaviy boshqaruv modellari asosida aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy menejment tizimini takomillashtirish.....177

ZAMONAVIY BOSHQARUV MODELLARI ASOSIDA AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING MOLIVAVIY MENEJMENT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH

XABIBULLAYEV ANVAR SHOVKAT O'G'LI

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Savdo ishi kafedrası katta o'qituvchisi (PhD)

E-mail: XabibullayevAnvar@tfi.uz

ORCID: 0009-0008-7109-3342

Annotatsiya. Mazkur maqolada aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy menejment tizimini zamonaviy modellar asosida rivojlantirish, hamda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni keng jalb etish, aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatining samaradorligini tubdan oshirish yo'llari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: aksiyadorlik jamiyati, moliyaviy menejment, moliyaviy tahlil, moliyaviy ko'rsatkichlar, moliyaviy resurslar, iqtisodiy o'sish, moliyaviy resurs, makroiqtisodiyot, boshqaruv samaradorligi.

Аннотация. В данной статье рассматриваются пути развития системы финансового управления акционерными обществами на основе современных моделей, привлечения прямых иностранных инвестиций и коренного повышения эффективности деятельности акционерных обществ.

Ключевые слова: акционерное общество, финансовый менеджмент, финансовый анализ, финансовые показатели, финансовые ресурсы, экономический рост, финансовый ресурс, макроэкономика, эффективность управления.

Abstract. In this article, ways of developing the financial management system of joint-stock companies based on modern models, attracting foreign direct investments and radically increasing the efficiency of joint-stock companies are considered.

Keywords: joint-stock company, financial management, financial analysis, financial indicators, financial resources, economic growth, financial resource, macroeconomics, management efficiency.

KIRISH

Milliy iqtisodiyotni barqorligini ta'minlash, unga xorijiy va mahalliy investitsiyalarni olib kirish, aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy menejment tizimini zamonaviy modellar asosida rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Moliyaviy-iqtisodiy globallashuv va jahon iqtisodiyotidagi keskin raqobatbardosh investitsiyalarga bo'lgan talab oshib bormoqda. Bundan shuni tushunish mumkinki rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlardagi har bir korporativ kompaniyalar nafaqat milliy moliya bozoridan, balki xalqaro moliya bozorlaridan ham kapital jalb qilish orqali moliyaviy ta'minot masalasini hal qilishga va faoliyatini xalqaro darajada kengaytirishga intilmoqda. Mulkchilik shakllarining turli-tumanligi va ularning huquqiy jihatdan tengligi milliy iqtisodiyotda bozor munosabatlari qaror topishining eng muhim sharti hisoblanadi. Buning natijasida tobora keng ko'lamda faoliyat yuritayotgan korporativ tuzilmalarni samarali boshqarish va rivojlantirish dolzarb masalalardan biriga aylandi. Shu nuqtai nazardan, mamlakatimizda aksiyadorlik jamiyatlarining yanada rivojlanishini ta'minlash samarali moliyaviy menejment tizimini joriy etishni taqozo etadi[1].

Hozirgi iqtisodiyotni moderizatsiyalash va integratsiyalash muhitida aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy menejmentning o'rni juda muhim

hisoblanadi. Moliyaviy menejment, aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy resurslarini nazorat qilish va ulardan to'g'ri foydalanish bilan bog'liq vaziyatlarni tahli etadi. Bunday menejment faoliyati, biznesni muvaffaqiyatga olib borishda muhim ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Moliyaviy menejmentni o'rganishda olimlar tomonidan turli xil ta'riflar va qarashlar mavjuddir. A.D. Sheremet, A.F.Ionovalarning[2] fikricha, moliyaviy menejment bu – pul aylanmasini, aksiyadorlik jamiyatning moliyaviy resurslarini shakllantirish va foydalanishni boshqarish jarayonidir.

Iqtisodchi A.N Gavrilovning[3] aytishicha, moliyaviy menejment bu – aksiyadorlik jamiyati moliyasini boshqarish tizimi bo'lib, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish maqsadida boshqaruvning yangi tamoyillari, shakllari, strukturalari va usullarini doimiy joriy qilish yo'li bilan moliyaviy munosabatlarni takomillashtirish va rivojlantirishga yo'naltiriladi.

Y.I. Shoxina[4] moliyaviy menejment - bu pul fondlari va aksiyadorlik jamiyatning moliyaviy mablag'larini samarali boshqarish orqali o'z oldiga quygan strategik maqsadlarni va taktik masalalarni yechishni o'rganadigan fandır deb tarif beradi.

S.V.Galiskaya[5] talqinida moliyaviy menejment - bu korxonalar aktivlarini va ularni shakllantirish manbalarini boshqarish deb ta'riflanadi.

Yana bir qancha taniqli amerikalik iqtisodchilar Stefan Ross, Randalf Vesterfild va Bradford D.Jordan[6] "moliyaviy boshqaruvni kompaniyaning faoliyatining uchta asosiy yo'nalishi bo'yicha qarash kerak deb hisoblashadi.

Buyuk Britaniyaning Birkbek universiteti professori L.Fungning[8] fikricha "Moliyaviy menejment deganda, kompaniya quyi tizimlarini nazorat qilish va moliyaviy rejalashtirish borasida qarorlar qabul qilish jarayoni tushuniladi, u o'z ichiga g'aznachilik, yangi investitsion imkoniyatlarni baholash, tanlash, nazorat qilish va boshqarish, uzoq muddatli moliyaviy aktivlarning o'sish dinamikasini ta'minlash va boshqarish, moliyaviy risklarni boshqarish, kompaniyaning qisqa va uzoq muddatli moliyaviy faoliyatini boshqarish kabilarni oladi".

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot davomida moliyaviy menejment aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy resurslarni boshqarish, investitsiyalar va moliyaviy faoliyatni rejalashtirish bilan bog'liq bo'lib, bu sohada o'rganilgan faoliyat aksiyadorlik jamiyatining moliyaviy maqsadlarga erishishini ta'minlash uchun muhimdir. Moliyaviy menejmentni o'rganish jarayonida, aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy resurslarni qanday boshqarish, investitsiyalar va kreditlarni qanday olish va qo'llash, moliyaviy hisob-kitoblarni qanday tuzish va hisoblash, moliyaviy xavfsizlikni ta'minlash va boshqa moliyaviy jarayonlarni rivojlantirishga oid ko'plab ko'nikmalar o'rganilgan. Bu jarayonlar asosida aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy faoliyati samaradorligini oshirish, xavfsizligini

ta'minlash va moliyaviy maqsadlarga erishish uchun kerakli moliyaviy menejmentni amalga oshirishlari rejalashtiriladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatida moliyaviy menejmentni o'rni va faoliyati o'rganishning muhim ahamiyati bor. Moliyaviy menejment, jamiyatning moliyaviy resurslarini samarali boshqarish, pul mablag'larini to'g'ri yo'nalish, daromad va xarajatlarni nazorat qilish va kredit siyosatini belgilashda muhim rol o'ynaydi. Moliyaviy menejmentni o'rganish, aksiyadorlik jamiyatlari rahbariyati uchun juda muhimdir. Bu jarayon davomida, jamiyatning moliyaviy vazirligining barcha turlarini tahlil qilish, moliyaviy risklarni belgilash, daromad va xarajatlarni nazorat qilish, investitsiyalar va kreditlarni rivojlantirish va boshqarishning boshqa ko'nikmalarini o'rganish lozim. Moliyaviy menejmentning o'rni va faoliyati o'rganilganligi esa, jamiyatning moliyaviy resurslarini samarali boshqarishda hamda aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy menejment tizimini zamonaviy modellar asosida rivojlantirishga yordam beradi. Bunday tizim jamiyatning moliyaviy natijalarini yaxshilash, daromadni oshirish, xarajatlarni kamaytirish va moliyaviy risklarni kamaytirishga imkoniyat yaratadi. Bular bilan birga, aksiyadorlik jamiyatlari moliyaviy menejmentni o'rnatish va uning faoliyatini o'rganish orqali jamiyatning moliyaviy natijalarini yaxshilash, daromadni oshirish va moliyaviy risklarni kamaytirishga erishadi.

Moliyaviy menejment keng qamrovli bo'lgan yo'nalishlarni o'z ichiga oladi, masalan:

Budjet tuzish - moliyaviy menejerlar, aksiyadorlik jamiyatlarining umumiy budjetini ishlab chiqish va jalb etishda rol o'ynaydi. Bu jarayonda, moliyaviy resurslarning qanday rivojlangan, qanday sarflangan va qanday o'lchashlar bilan nazorat qilish kerakligi belgilanadi.

Moliyaviy menejment, jamiyatning moliyaviy natijalariga ko'ra yo'nalishlar va strategiyalar belgilaydi. Bu jarayonda, moliyaviy menejerlar savdo siyosatlarini, biznes strategiyani, moliyaviy resurslar taqchilligi va boshqa muammolarga qarshi kurashish bo'yicha vazifalarni amalga oshiradilar. Bundan tashqari moliyaviy menejerlar asosiy vaziflari aksiyadorlik jamiyatlarining hisobotlarini tuzish, moliyaviy ma'lumotlarni to'plash, moliyaviy manbalarning nazoratini amalga oshirish va aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy holatini tahlil qilishdan iborat.

Moliyaviy risklarni boshqarish: moliyaviy menejerlar, aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy risklarini aniqlash, baholash va boshqarishda muhim ishlar bilan shug'ullanadi. Bu jarayonda, aksiyadorlik jamiyatlarining xavfsizligi va hujjatlar xavfsizligi, moliyaviy muomala sifati hamda boshqa moliyaviy ko'rsatkichlarga diqqat beriladi.

Shuningdek, moliyaviy menejment faoliyati tashkilotning uzluksiz rivojlanishini kuzatib boradi va joriy etilayotgan shartnoma, qonunchilik va boshqa moliyaviy talablarga rioya qilishni ta'minlaydi.

Aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy menejment tizimini zamonaviy modellar asosida rivojlantirish orqali moliyaviy xavfsizlikni ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy modellar asosida aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy menejment tizimini rivojlantirish, ularning moliyaviy natijalarni oshirish va jamiyatlarining rivojlanishini ta'minlashga yordam beradi. Bu esa aksiyadorlik jamiyatlarining raqobatga kelishishiga, xalqaro bozorlarda muvaffaqiyat qozonishiga va innovatsiyalarni qabul qilishga imkon beradi. Aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy menejment tizimini zamonaviy modellar asosida rivojlantirish, ularning moliyaviy faoliyatini yaxshilash, xalqaro bozorlarda raqobatga kelishish, ishga qabul qiluvchilarni jalb qilish va biznes rejalarini o'zgartirishga imkon beradi. Bu esa ularning moliyaviy natijalarni oshirish, xatoliklarni kamaytirish va ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirishga imkon beradi.

1-jadval

“Qo‘qon mexanika zavodi” AJ ko‘rsatkichlari, 2023-yil uchun [8]

Ko‘rsatkich nomi	Hisobot davri boshiga (ming. so‘m)	Hisobot davri oxiriga (ming. so‘m)	%
Aktiv			
Balans aktivi bo‘yicha jami	90 529 913,00	89 023 227,00	98,3%
I. Uzoq muddatli aktivlar	45 472 328,00	45 465 438,00	99,9%
Asosiy vositalar:	13 348 572,00	12 317 376,00	92,2%
Nomoddiy aktivlar:			
Uzoq muddatli investitsiyalar, jami	738 071,00	741 248,00	100,4%
Qimmatli qog‘ozlar	2 004,00	2 004,00	100%
Qaram xo‘jalik jamiyatlariga investitsiyalar	492 032,00	495 209,00	100,6%
Chet el kapitali mavjud bo‘lgan korxonalarga investitsiyalar	244 035,00	244 035,00	100%
I bo‘limbo‘yichajami	14 086 643,00	13 099 547,00	92,9%
II. Joriy aktivlar			
II bo‘limbo‘yichajami	76 443 270,00	75 923 680,00	99,3%
Passiv			
Balans passivi bo‘yicha jami	89 981 862,00	89 023 227,00	98,9%
I. O‘z mablag‘lari manbalari	32 486 135,00	29 924 653,00	92%
II. Majburiyatlar			
Joriy majburiyatlar, jami	57 495 727,00	59 098 574,00	102,7%
Shu jumladan: joriy kreditorlik qarzlari	57 495 727,00	58 319 458,00	101,4%

Qo'qon mehanika zavodi 2023-yil xisobiga ko'ra balans aktivlari bo'yicha jami 90,529,913,00 ming so'mni tashkil etgan bo'lsa hisobot davri boshiga ko'ra 89,023,227,00 ming so'm yoki 98,3%ni tashkil etadi. Bundan tashqari uzoq muddatli aktivlar davri boshiga ko'ra 13,348,572,00 ming so'm tashkil etgan bo'lsa davri oxiriga kelib 12,317,376,00 ming so'mni tashkil etgan. Shuningdek joriy aktivlar davri boshiga ko'ra 76,443,270,00 ming so'mni tashkil etgan bo'lsa yil oxiriga kelib bu ko'rsatkich 75,923,680,00 ming so'm tashkil etadi. Passivlar bo'yicha jami 89,981,862,00 ming so'm (98,9%) davri boshiga ko'ra 89,023,227,00 ming so'mni yoki 98,9% ni tashkil etgan.

2-jadval

"O'zmetkombinat" AJ ko'rsatkichlari, 2023-yil uchun [9]

Ko'rsatkich nomi	Hisobot davri boshiga (ming. so'm)	Hisobot davri oxiriga (ming. so'm)
Aktiv		
Balans aktivi bo'yicha jami	9 933 166 629,00	12 370 083 091,00
I. Uzoq muddatli aktivlar		
Nomoddiy aktivlar:		
Uzoq muddatli investitsiyalar, jami	308 223 517,00	307 474 517,00
Qimmatli qog'ozlar	6 661 383	5 716 383,00
Qaram xo'jalik jamiyatlariga investitsiyalar	0,00	0,00
Chet el kapitali mavjud bo'lgan korxonalarga investitsiyalar	16 523 402,00	16 523 402,00
I bo'limbo'yichajami	3 291 476 449	5 810 995 715
II. Joriy aktivlar		
II Joriy aktivlar jami	6 641 690 180	6 559 087 376
Passiv		
Balans passivi bo'yicha jami	9 933 166 629,00	12 370 083 091,00
Uzoq muddatli majburiyatlar, jami	2 371 054 402,00	3 295 469 370,00
II. Majburiyatlar		
Joriy majburiyatlar, jami	3 666 350 950,00	3 318 052 359,00
Shu jumladan: joriy kreditorlik qarzlar	3 241 460 304,00	1 793 355 269,00

Berilgan jadvaldan foydalanib aktivlar bo'yicha, balans aktivi boshida 9 933 166 629,00 ming so'm va hisobot davri oxirida 12 370 083 091,00 ming so'm ekanligi ko'rsatilgan. Uzoq muddatli investitsiyalar davr boshida 308 223 517,00 ming so'm dan davr oxiriga kelib 307 474 517,00 ming so'm gacha kamaygan. Qimmatli qog'ozlar davr bosida 6 661 383,00 ming so'm bo'lgan bo'lsa davr oxiriga kelib 5 716 383,00 ming so'mni tashkil etgan. Qaram xo'jalik jamiyatlariga investitsiyalar va chet el kapitali mavjud bo'lgan korxonalarga investitsiyalar uchun ma'lumotlar berilmagan. I bo'lim bo'yicha jami aktivlar 3 291 476 449 ming so'm dan 5 810 995 715 ming so'm gacha o'sgan. Passivlar bo'yicha, balans passivi boshida ya'ni 9 933 166 629,00 ming so'mni tashkil etgan, hisobot jami summa 12 370 083 091,00 ming so'mni tashkil etgan. Uzoq muddatli

majburiyatlar bo'yicha jami 2 371 054 402,00 ming so'mni tashkil etgan bo'lsa, davri oxiriga kelib 3 295 469 370,00 ming so'm gacha o'sgan. Joriy majburiyatlar bo'yicha jami davr boshida 3 666 350 950,00 ming so'm dan davr oxiriga kelib 3 318 052 359,00 ming so'm gacha kamaygan. Shu jumladan, joriy kreditorlik qarzlari davr boshida 3 241 460 304,00 ming so'mni tashkil etgan bo'lsa, davr oxiriga kelib 1 793 355 269,00 ming so'm gacha kamaygan.

3-jadval

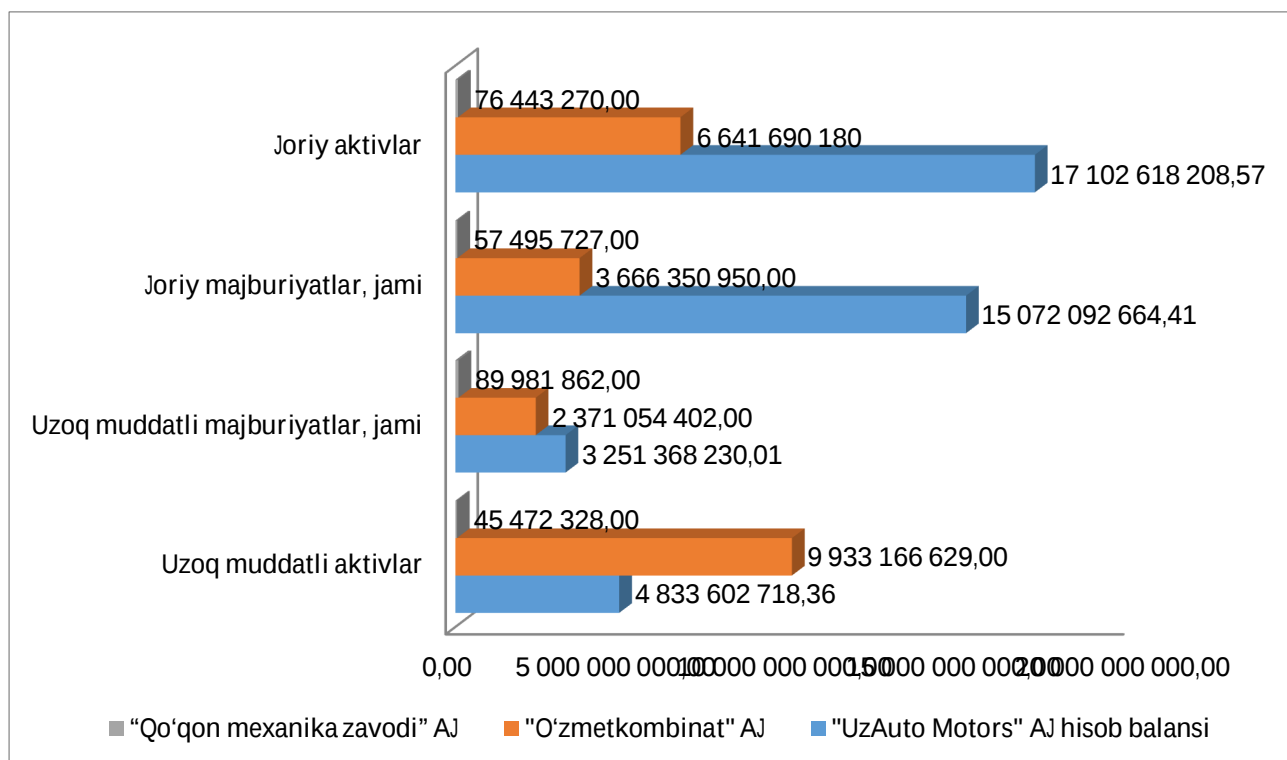
"UzAuto Motors" AJ ko'rsatkichlari, 2023-yil uchun [10]

Ko'rsatkich nomi	Hisobot davri boshiga (ming. so'm)	Hisobot davri oxiriga (ming. so'm)
Aktiv		
Balans aktivi bo'yicha jami	23 261 529 896,03	29 736 282 105,84
I. Uzoq muddatli aktivlar	4 833 602 718,36	5 246 778 470,19
Nomoddiy aktivlar:		
Uzoq muddatli investitsiyalar, jami	2 547 476 113,517	3 220 488 110,21
Qimmatli qog'ozlar	42 044 626,30	42 044 626,30
Qaram xo'jalik jamiyatlariga investitsiyalar	0,00	0,00
Chet el kapitali mavjud bo'lgan korxonalarga investitsiyalar	393 633 964,39	387 599 072,20
I bo'limbo'yichajami	6 158 911 687,46	7 586 319 774,79
II. Joriy aktivlar		
II Joriy aktivlar jami	17 102 618 208,57	22 149 962 331,04
Passiv		
Balans passivi bo'yicha jami	23 261 529 896,03	29 736 282 105,84
Uzoq muddatli majburiyatlar, jami	3 251 368 230,01	3 304 257 251,05
II. Majburiyatlar		
Joriy majburiyatlar, jami	15 072 092 664,41	19 900 924 742,36
Shu jumladan: joriy kreditorlik qarzlari	14 601 487 214,03	19 891 384 948,84

Jadvalda "UzAuto Motors" AJ korporatsiyaning balans hisoboti keltirilgan. Aktivlar (aktivi) va passivlar (pasivi) bo'yicha jami summaları va ularning qisqa muddatli va uzoq muddatli qismlari ko'rsatilgan. Hisobot davri boshida aktivlar jami 23 261 529 896,03 ming so'mni tashkil etgan, lekin hisobot davri oxiriga kelib bu miqdori 29 736 282 105,84 ming so'mga oshdi. Uzoq muddatli aktivlar hisobot davri boshida 4 833 602 718,36 ming so'm va hisobot davri oxiriga kelib 5 246 778 470,19 ming so'mlik aktivlar mavjud. Joriy aktivlar hisobot davri boshida 17 102 618 208,57 ming so'mni tashkil etgan bo'lsa, hisobot davri oxiriga kelib 22 149 962 331,04 ming so'mni tashkil etgan. Hisobot davri boshida passivlar jami 23 261 529 896,03 ming so'mni tashkil etgan, lekin hisobot davri oxiriga kelib bu miqdori 29 736 282 105,84 ming so'mga oshdi. Uzoq muddatli majburiyatlar hisobiga qarab, hisobot davri boshida 3 251 368 230,01 ming so'm va hisobot davri oxirida 3 304 257 251,05 ming so'mni tashkil etgan. Joriy majburiyatlar hisobot davri boshida 15 072 092 664,41 ming so'mni tashkil etgan

bo'lsa bu ko'rsatgich hisobot davri oxiriga kelib 19 900 924 742,36 ming so'mni tashkil etgan.

Manba: www.openinfo.uz

1-rasm. 2023-yildagi "UzAuto Motors" AJ, "O'zmetkombinat" AJ, "Qo'qon mexanika zavodi" AJ aksiyadorlik jamiyatlarining asosiy ko'rsatkichlari

1-rasm ma'lumotlarida "UzAuto Motors" AJ, "O'zmetkombinat" AJ "Qo'qon mexanika zavodi" AJ aksiyadorlik jamiyatlarining asosiy ko'rsatkichlari berib o'tilgan, kompaniya moliyaviy menejment tizimi uchun aktivlar va passivlarning bir me'yoridaligi muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA

O'zbekistonda samarali aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy menejment tizimini zamonaviy modellar asosida rivojlantirish uchun bir qancha muammolar mavjud: Bu muammolar o'z ichiga moliyaviy resurslar qiymatining qimmatligi, aksiyadorlik jamiyatlari nizom kapitali darajasining pastligi, aksiyadorlik jamiyatlari investitsion jalb etuvchanligi pastligi, fond bozori va moliyaviy infratuzilmaning rivojlanmaganligi va boshqalar kabi faktorlarni o'z ichiga oladi. O'zbekiston Respublikasida moliyaviy menejmentning rivojlanishi haqida fikrlarni tahlil qilinayotganida, moliyaviy menejmentning o'zgarishlar tendensiyalari va holati muhimligi aniqlandi.

Moliyaviy menejment rivojlanishi, moliyaviy resurslar tashkil etish va boshqarish jarayonlarini samaradorligini oshirish, moliyaviy xavfsizlikni ta'minlash va investitsiyalarni keng miqiyosda jalb etishga imkon beradi. Bu esa

moliyaviy tashkilotlarning samaradorligini oshiradi, innovatsiyalarni qabul qilish va zamonaviy iqtisodiyotga mos kelishga imkon beradi.

O'zbekistonda moliyaviy menejmentning rivojlanishi uchun qo'shimcha amaliyotlar va huquqiy-tartibotiy reformalar muhimdir.

Moliyaviy menejmentning rivojlanishi, moliyaviy xizmatlarni yuqori sifatda taqdim etish, moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni yaxshilash, investitsiyalarni jalb etish va xalqaro bozorlarda raqobatga kelishish uchun katta ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 24.04.2015 yildagi PF-4720-son "Aksiyadorlik jamiyatlarida zamonaviy korporativ boshqaruv uslublarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"
2. D.Sheremet, A. F. Ionova "Korxona moliyasi. Boshqaruv va tahlil"A-M 2007, p. 36
3. Gavrilova A.N. va hokazo. Moliyaviy menejment. M.: KNORUS, 2015. -111-114 b.
4. E.I. Shoxina. Moliyaviy menejment. M.: KNORUS, 2010. - 27 b.
5. S.V.Galitskaya. Moliyaviy menejment. Moliyaviy tahlil. Korxona moliyasi: M.: Eksmo, 2009.-19 b.
6. Stephen A. Ross, Randolph Westerfield, Bradford D. Jordan McGraw-Hill Irwin, 2003 -: 892-bet
7. Fung, L. (2015). Financial management economics. Management, 1(2), 9-4
8. https://www.uzse.uz/abouts/financial_reports?page=2foydalanib muallif tomonidan tayyorlandi
9. [https://www.uzbeksteel.uz/userfiles/files/%D0%9E%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%20%D0%BE%20%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%8B%D0%B9%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%20%D0%B7%D0%B0%209%20%D0%BC%D0%B5%D1%81%D1%8F%D1%86%D0%B5%D0%B2%202023%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%20%D0%A3%D0%9C%D0%9A_compressed\(1\).pdf](https://www.uzbeksteel.uz/userfiles/files/%D0%9E%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%20%D0%BE%20%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%8B%D0%B9%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%20%D0%B7%D0%B0%209%20%D0%BC%D0%B5%D1%81%D1%8F%D1%86%D0%B5%D0%B2%202023%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%20%D0%A3%D0%9C%D0%9A_compressed(1).pdf)
10. https://uzautomotors.com/documents/prospectus/prospekt_e.pdf

Mas'ul muharrir: Beglayev Uchqun

Musahhih: Boltayev Nurali

Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru

Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjurnal

Telefon raqami: +998939018320, +998934393000

Jurnal rasmiy sayti: <https://www.agrobiznesjournal.uz>

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669225** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №083688

**Manzilimiz: Toshkent viloyati, Qibray tumani,
Universitet ko'chasi, 2-uy**